

Dosarul nr. 2ra-1033/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. V.Lastavețchi)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A.Panov, L.Pruteanu, I. Țurcan)

DECIZIE

9 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând recursul depus de către Iurie Bunescu și Elena Bunescu,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Viorel Butescu
împotriva lui Iurie Bunescu și Elenei Bunescu cu privire la încasarea datoriei, a
dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La data de 3 aprilie 2017 Viorel Butescu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Elenei Bunescu cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a
cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 4 martie 2014, în temeiul
recipisei de împrumut a transmis Elenei Bunescu suma în mărime de 5 200 de euro,
pe o perioadă de o lună, adică până la data de 3 aprilie 2014.

A menționat că, la data scadenței, suma împrumutată nu a fost restituită, motiv
din care a remis în adresa debitorului o pretenție cu solicitarea de a achita datoria.
Conform avizului de recepție, pretenția a fost recepționată la 5 martie 2015, însă a
rămas fără răspuns.

Viorel Butescu a solicitat încasarea din contul Elenei Bunescu în beneficiul său
a datoriei în sumă de 5 200 de euro la cursul BNM la data executării hotărârii,
dobânda de întârziere în sumă de 3 143 de euro și cheltuielile de judecată suportate la
achitarea taxei de stat.

Prin hotărârea din 19 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a
fost admisă acțiunea depusă de către Viorel Butescu și s-a încasat de la Elena
Bunescu în beneficiul lui Viorel Butescu datoria în sumă de 5 200 de euro, dobânda
de întârziere în sumă de 3 143,92 de euro, convertiți în valută națională la momentul
executării hotărârii și taxa de stat în mărime de 4 986,50 de lei.

Prin decizia din 8 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Elena Bunescu, s-a casat hotărârea din 19 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a trimis cauza la rejudicare.

Prin încheierea protocolară din 11 aprilie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost atras în proces în calitate de copârât Iurie Bunescu.

Prin hotărârea din 13 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost admisă integral acțiunea depusă de către Viorel Bunescu. S-a încasat în mod solidar de la Iurie Bunescu și Elena Bunescu în beneficiul lui Viorel Butescu datoria în sumă de 5 200 de euro, dobânda de întârziere în sumă de 3 143,92 de euro, convertiți în valută națională la momentul executării hotărârii și taxa de stat în mărime de 4 986,50 de lei.

Prin decizia din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Iurie Bunescu și Elena Bunescu și s-a menținut hotărârea din 13 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

La 20 mai 2020, Iurie Bunescu și Elena Bunescu au depus cerere de recurs împotriva deciziei din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs au indicat că decizia instanței de apel este ilegală, emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural, fiind în contradicție cu circumstanțele și materialele cauzei. Iar, încălcările comise la emiterea deciziei au dus la soluționarea greșită a cauzei, precum și la încălcarea drepturilor fundamentale ale omului.

Au menționat că, instanța de apel nu a dat o apreciere tuturor probelor, în cumul așa cum au fost anexate, și anume: hotărârea instanței de judecată din 7 decembrie 2017; procesul-verbal al acestor ședințe, cererile de chemare în judecată din 4 noiembrie 2016, declarațiile părților pe dosar, declarația martorilor la organul de urmărire penală, declarațiile lui Viorel Butescu la organul de urmărire penală care demonstrează faptul primirii banilor și metodele acestuia de a încasa nelegitim bani de la persoane.

În drept, și-au întemeiat recursul în baza dispozițiilor art. 429, 430, 431, 432 alin. (1), (2) lit. c) alin. (4), art. 434, 437, 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă.

Iurie Bunescu și Elena Bunescu au solicitat admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin referința depusă la 29 septembrie 2020 Viorel Butescu a solicitat ca recursul declarat de către Iurie Bunescu și Elena Bunescu să fie respins ca neîntemeiat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Completul reține că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces la 18 martie 2020 (f.d.11, Vol.II), însă careva date ce ar confirma recepționarea acesteia de către recurenți la actele cauzei lipsesc.

Prin urmare, recursul din 20 mai 2020, este declarat în termen.

Prin încheierea din 26 august 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Iurie Bunescu și Elena Bunescu a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs

și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 Cod de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând decizia din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului declarat de Iurie Bunescu și Elena Bunescu și modificarea deciziei din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 13 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea încasării de la Iurie Bunescu și Elena Bunescu în beneficiul lui Viorel Butescu a dobânzii de întârziere, prin micșorarea sumei de la 3 143 de euro la 2 519, 65 de euro (două mii cinci sute nouăsprezece euro), convertiți în lei moldovenești, conform cursului BNM, la data executării, iar în rest, menținerea deciziei din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 13 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, pentru motivele ce se succed.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Esența articolelor 432 și 442 alin. (1) Cod de procedură civilă oferă instanței de recurs competența de a efectua un control al legalității deciziei atacate, nu și a temeiniciei acesteia. Astfel, se vor reține circumstanțele de fapt, privite în ansamblu, care au fost prezentate de părți și stabilite de instanțele de judecată în fazele procesual anterioare, cu excepția situației în care constatările lor pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În conformitate cu art. 8 alin.(1) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sânt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile, iar potrivit alin.(2) lit. a) al aceluiași articol, drepturile și obligațiile civile apar din contracte și din alte acte juridice.

În temeiul art. 9 alin.(1) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bunăcredință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară, iar în conformitate cu alin. (2), neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Conform art. 512 alin.(1) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute.

În temeiul art. 514 Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii. Iar, art. 572 alin. (1) și (2) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Din suportul probatoriu anexat la materialele cauzei se denotă cu certitudine că la 4 martie 2014, Viorel Butescu a transmis cu titlu de împrumut Elenei Bunescu suma de 5 200 de euro, pe o perioadă de o lună, până la data de 3 aprilie 2014.

Încheierea contractului de împrumut și transmiterea banilor împrumutați se atestă prin recipisa întocmită de către Elena Bunescu și Viorel Butescu (f.d.11).

Conform dispozițiilor art. 668 alin.(1) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), contractul încheiat legal obligă părțile nu numai la ceea ce au stipulat expres, dar și la tot ceea ce rezultă din natura lui în conformitate cu legea, cu uzanțele sau cu principiile echității.

Art. 867 alin. (1) și (2) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), stipulează că prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date. Contractul de împrumut este gratuit dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

În temeiul art. 871 alin. (1)-(4) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul și până la expirarea termenului. Împrumutatul trebuie să restituie bunuri de calitate și în cantitatea bunurilor primite și nimic mai mult, chiar dacă prețurile au crescut ori au scăzut. În cazul în care a împrumutat o sumă de bani, împrumutatul are obligația de a restitui suma nominal primită fără a ține cont de variațiile valorii banilor. Dacă în contractul de împrumut nu este stabilit nici termenul de restituire, nici termenul de preaviz, împrumutul trebuie restituit în decursul a 30 de zile de la data la care împrumutatul a primit cererea de restituire.

Conform art. 617 Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), dacă nu execută obligația în urma somației primite după scadență din partea creditorului, debitorul se consideră în întârziere ca urmare a somației. Nu este necesară somație în cazul în care este stabilită o data calendaristică pentru executarea obligației sau este evident că somația nu va avea nici un rezultat.

La caz, prin prisma acestor prevederi legale se constată că la data de 5 martie 2015 Viorel Butescu a remis în adresa debitorului o pretenție, cu solicitarea de a achita datoria conform recipisei din 4 martie 2014. Conform avizului de recepție, pretenția a fost recepționată la 5 martie 2015, însă aceasta a rămas fără răspuns (f.d. 12-14).

La data de 3 aprilie 2017 Viorel Butescu a depus prezenta acțiune împotriva Elenei Bunescu cu privire la încasarea datoriei în sumă de 5 200 de euro la cursul BNM la data executării hotărârii, a dobânzii de întârziere în mărime de 3 143 de euro și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea prezentei cauze, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin hotărârea din 13 mai 2019 a admis acțiunea înaintată de Viorel Butescu, A dispus încasarea în mod solidar de la Iurie Bunescu și Elena Bunescu în beneficiul lui Viorel Butescu a datoriei în sumă de 5 200 de euro, a dobânzii de întârziere în sumă de 3 143,92 de euro, convertiți în valută națională la momentul executării hotărârii și a taxei de stat în mărime de 4 986,50 de lei.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Elena Bunescu și Iurie Bunescu a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea primei instanțe, pe care a considerat-o întemeiată și legală.

Raportând la caz, normele de drept material citate supra, Colegiul judiciar conchide că instanța de apel corect a stabilit circumstanțele de fapt și drept ale cauzei și întemeiat a ajuns la concluzia admiterii acțiunii înaintate de către Viorel Butescu împotriva lui Iurie Bunescu și Elenei Bunescu cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Astfel, recipisa din 4 martie 2014, întrunește condițiile de valabilitate a unui contract de împrumut, iar Iurie Bunescu și Elena Bunescu nu au prezentat probe cu privire la onorarea obligațiilor asumate de restituire a împrumutului în mărime de 5 200 de euro, în termen de până la 3 aprilie 2014, la materialele cauzei nefiind anexate careva înscrisuri în acest sens.

Instanța de recurs notează că nu pot fi reținute argumentele recurențelor precum că instanțele inferioare nu s-au expus în privința tuturor probelor anexate la materialele cauzei. Or, instanțele de judecată ierarhic inferioare corect au stabilit că sunt lipsite de orice suport probant afirmațiile despre pretinsele acțiuni ilegale săvârșite de către Viorel Butescu, deoarece, conform ordonanței procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Buiucani, Liuba Coșina din 20 februarie 2018 și ordonanței procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Râșcani, Cornel Casian din 4 noiembrie 2019, în ambele ordonanțe s-a dispus refuzarea începerii urmăririi penale, în baza sesizării petiționarului Iurie Bunescu și petiționarei Elena Bunescu cu privire la pretinsele acțiuni ilegale săvârșite de Viorel Butescu, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cu clasarea procesului penal (f.d.134, 248, Vol. I).

La fel, instanța de recurs apreciază critic și alegațiile invocate referitor la faptul că restituirea împrumutului se atestă prin actele prezentate în instanța de apel.

Or, actele prezentate de Iurie Bunescu și Elena Bunescu în confirmarea acestor susțineri atestă cu certitudine că suma în mărime de 22 320 de euro a fost restituită de către ei din mijloacele financiare obținute drept urmare a vânzării apartamentului nr. 38 din mun. Chișinău, str. Studenților 11/2 ipotecat la 8 mai 2013 întru executarea contractului de împrumut din 4 mai 2013, autentificat notarial.

Mai mult ca atât, nu poate fi reținută nici invocarea recurențelor precum că Viorel Butescu prin declarația scrisă din 18 ianuarie 2016 a recunoscut restituirea de către ei a împrumutului în sumă de 5 200 de euro, dat fiind faptul că prin acest înscris reclamantul/intimatul la fel a confirmat achitarea de către Iurie Bunescu a datoriei conform contractului de ipotecă nr. 3301 din 8 mai 2013 semnat întru executarea contractului de împrumut din 4 mai 2013(f.d.123).

În rezultat, instanța de recurs constată că instanța de apel în mod corect a examinat și cercetat toate probele puse în fața instanței întru soluționarea pretenției cu privire la încasarea datoriei în mărime de 5 200 de euro, ce rezultă din contractul din 4 martie 2014.

În același timp, instanța de recurs notează că, deși instanțele de judecată ierarhic inferioare întemeiat au constatat dreptul lui Viorel Butescu de a solicita dobânda de întârziere, la caz suma dată a fost calculată și încasată în mod eronat.

Astfel, în temeiul dispozițiilor art. 872 alin. (1) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul,

împrumutătorul poate cere pentru întreaga sumă datorată o dobândă în mărimea prevăzută de art. 619 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Conform art. 619 alin. (1)-(2) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractual nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Raportând la caz aceste prevederi legale se constată că dobânda de întârziere urmează a fi calculată conform art. 619 alin. (1) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), adică în mărime de 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 și nu conform art. 619 alin. (2) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019) – 9 % peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 cum au efectuat instanțele inferioare.

Așadar, instanța de recurs conchide că cuantumul dobânzii de întârziere urmează a fi diminuat de la suma de 3 143 de euro la suma de 2 519, 65 de euro, convertiți în lei moldovenești, conform cursului BNM, la data executării.

Totodată, în temeiul art. 530 și art. 531 Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), dacă doi sau mai mulți debitori datorează o prestație în așa fel încât fiecare este dator să efectueze întreaga prestație, iar creditorul poate pretinde fiecăruia din debitori executarea, atunci debitorii sânt legați solidar. O obligație solidară nu se prezumă, ci se naște prin act juridic, prin lege sau atunci când prestația este indivizibilă.

Art. 24 alin.(1)-(2) Cod familiei, statuează că fiecare soț răspunde pentru obligațiile proprii cu bunurile proprietate personală și cu cota-parte din proprietatea în devălmășie, care poate fi determinată de către instanța judecătorească la cererea creditorului. Soții răspund cu întreg patrimoniul lor pentru obligațiile care au fost asumate în interesul familiei, fie și numai de unul dintre ei, precum și pentru repararea prejudiciului cauzat ca urmare a săvârșirii de către ei a unei infracțiuni, dacă prin aceasta au sporit bunurile comune ale soților.

În corespundere cu art. 371 alin. (1)-(2) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), bunurile dobândite de soți în timpul căsătoriei sunt proprietatea lor comună în devălmășie dacă, în conformitate cu legea sau contractul încheiat între ei, nu este stabilit un alt regim juridic pentru aceste bunuri. Orice bun dobândit de soți în timpul căsătoriei se prezumă proprietate comună în devălmășie până la proba contrară.

Respectiv, suma împrumutată de unul dintre soți pentru necesitățile comune se restituie în mod solidar de ambii soți.

Cât privește pretenția de compensare a cheltuielilor de judecată, se menționează următoarele.

Conform art. 94, alin.(1) Cod de procedură civilă, cu privire la repartizarea cheltuielilor de judecată între părți, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Astfel, în temeiul dispozițiilor art. 94 Cod de procedură civilă, instanțele ierarhic inferioare just au încasat în mod solidar de la Iurie Bunescu și Elena Bunescu în beneficiul lui Viorel Butescu, cheltuielile de judecată, compuse din taxa de stat, plătită de reclamant/intimat la depunerea acțiunii, în sumă de 4 986,50 de lei.

Luând în considerare problemele de drept invocate în speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Iurie Bunescu și Elena Bunescu și de a modifica decizia din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 13 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea încasării în beneficiul lui Viorel Butescu, din contul lui Iurie Bunescu și a Elenei Bunescu a dobânzii de întârziere prin micșorarea sumei încasate de la 3 143 de euro la 2 519, 65 de euro, iar în rest, de a menține decizia din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 13 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. e) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Iurie Bunescu și Elena Bunescu.

Se modifică decizia din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 13 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Viorel Butescu împotriva lui Iurie Bunescu și Elenei Bunescu cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, prin micșorarea cuantumului dobânzii de întârziere încasată de la Iurie Bunescu și Elena Bunescu în beneficiul lui Viorel Butescu de la suma de 3 143 de euro (trei mii o sută patruzeci și trei euro) la suma de 2 519, 65 de euro (două mii cinci sute nouăsprezece euro), convertiți în lei moldovenești, conform cursului BNM, la data executării.

În rest, se menține decizia din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 13 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu